

شاعری کلاسیک

(تہو فیک عہ بدوللا مہلا حہ سہن بامہرنی^(۱))

و چہند شعرین نہ بہ لافکری

عہ بدولرہ حمان بامہرنی

ناقہ وی یی دروست (تہو فیک عہ بدوللا مہلا
 حہ سہن بامہرنی) یہ و بابی وی (عہ بدوللا مہلا حہ سہن
 نہ قشہ بندی^(۲)) ژی ٹیک ژ شاعرین بامہرنی بوویہ و د
 سہرہ دانا خوہدا بو مالا بابی وی، کو چہندین جاران
 ب مہبہ ستا لینگہ رییان ل ہوزاتین (حوسنی بامہرنی)
 چوویمہ دیدارا وی، ہیچ جارہ کی بہ حسا کوری
 خوہ تہو فیک نہ کریہ کو وی ژی دہستی نقیسینی و
 شعر فہاندنی ہہ بیت، لی ٹہفہ رہنگہ تشتہ کن
 ٹاسایی بیت کو وی بخوہ ژی ہزر د بلافکرنا شعرین
 خوہدا نہ کربوو، سہرہ رای کو چہندین شعرین جوان
 ل پاش خوہ ہیلابوون و ژ وان ژی شعرہ کا ب مرنا

زوزک و گاره و مه‌تینه
 زیره‌فانیت
 جهی کوردایه یه‌قینه
 ستیره‌که ل‌ئه‌سمانی شینه
 گول و نیرگز و ئاسمینه
 نهرم و هین و هنگشینه

داوه‌تی

هه‌فالا من داوه‌تی یه
 داوه‌تی یه لسه‌ر چه‌مکی یه
 یا ب کورته‌ک و له‌وه‌ندی یه
 خاله‌ک ره‌شال سه‌ر سینگه یه
 ره‌نگی روویا سور و سپی یه
 خودان پوشییا هه‌ریری یه
 و دگه‌ل شالا مه‌ره‌زی یه
 جان حوری یه به‌هه‌شتی یه
 چاف ره‌شا من دهوکی یه
 چومه ده‌ستی داوه‌تی یه
 مه‌ست و گیژ بووم لومه‌نی یه
 من نه‌زانی کانی چی یه
 شیخانی ئان گولشینی یه
 چوم ته‌وافی شه‌ف تاری یه
 من هه‌دار کر شیخ ئادی یه
 دنیا نه‌بیت سپیده‌هی یه
 هیشتا تیه‌ن نه‌شکه‌ستی یه
 گه‌لو یار گه‌له‌ک سپه‌هی یه
 لیف شه‌کره روی قودی یه
 پرچا سه‌ری ره‌ش تاری یه
 چافین شین ره‌نگ ئه‌سمانی یه
 جوتی مه‌مکا وه‌ک هر می یه
 من رامیسه‌ک ژنی خاستی یه
 خه‌لکی گوتی بی به‌ختی یه

چاف به‌له‌ک

ئا که‌چکا چاف به‌له‌ک
 خودانا پرچی خه‌له‌ک
 ئه‌زنی خه‌رییم گه‌له‌ک
 وه‌ره دوستا من فه‌له‌ک
 ئا که‌چکا چاف غه‌زال
 خودانا به‌ژنا ده‌لال

کورپی ئه‌حه‌ده‌ئی نالبه‌ند نفیسی بوو و نفیسه‌ر سادق
 به‌هائه‌ددین ئامیدی د پهرتووکا خوه (هوزانفانیت
 کورد) دا بو نالبه‌ندی فه‌گه‌راندبوو و پشتی دپه‌چوونئ،
 ده‌رکته شعر یا عه‌بدوللا مه‌لا حه‌سه‌ن نه‌قشه‌به‌ندی و
 ب تنی وه‌رگیترانه‌کا روحی نفیسی بووقه، کو نالبه‌ندی
 د سن شعرین خوه‌دا ئامازه ب مرنا کورپی خوه‌دا بوو،
 لی ل هیچ شعره‌کی ژ وان ئه‌فه د نافدا نه‌بوو.

هوزانفان (ته‌وفیق عه‌بدوللا) ل بامه‌رنی ل سالا
 ۱۹۴۹ئ ژ دایکبوویه و خیزانا وی پیکدهات ژ (خیشکه‌کی
 و سئ برابان) دگه‌ل ده‌یک و بابین وی. خواندنا خوه
 یا سه‌ره‌تایی ل بامه‌رنی خواندییه و ل سالا ۱۹۶۱ئ
 کو خیزانا وان به‌ره‌ف باژیری مووسل فه‌دچن، ئیدی
 بامه‌رنی بجه‌ ده‌ئلیت و ل باژیری مووسل ئاکنجی دبن.
 سه‌ره‌رای کو خواندنا خوه ژ سه‌ره‌تایی زیده‌تر ته‌مام
 نه‌کربوو، لی باش نفیسه‌کی زیره‌ک بوو، دیسان کاری
 دارتاشیی دکر و دگه‌ل کۆمپانییه‌کا په‌ترۆلی یا پۆله‌ندی
 کاردکر و ل سالیین هه‌شتیان بو ریژه‌به‌رییا هانتوچوونئ
 ل ده‌وکی ده‌ئته فه‌گوه‌استن و پاشی دبیته سه‌رباز و
 به‌شداریی د شه‌ری عیراقی و ئیرانیدا دکته و پشتی
 هینگن ده‌ئته خانه‌نشیکرن و ژيانا خوه یا ئاسایی ل
 ده‌وکی و جار ل کۆمه‌لگه‌ها فه‌دشن دبه‌ته سه‌ر.

ل سالا ۲۰۰۷ئ و د ژیی ۰۸ سالییدا، ل باژیری
 ده‌وکی وه‌غه‌را دووماهییی دکته و ل گورستانا بامه‌رنی
 ده‌ئته فه‌شارتن.

جهی کوردا

جهی مه‌ کوردا جنه‌ته
 میرگ و چیمه‌ن و ده‌وله‌ته
 هر می و سیف و بنده‌قه
 که‌یف و سه‌یران و له‌زه‌ته
 جهی مه‌ کوردا یی هینه
 خوخ و هژییر و زه‌یتینه
 ده‌شت و چیا و زه‌قینه
 هه‌رده‌م به‌اره و ئه‌قینه
 جهی مه‌ کوردا هه‌مایه
 کوچکا باب و باپیرایه
 گه‌نجی مه‌ وه‌کو شیرایه
 ل دوژمنا هه‌میا به‌لایه
 جهی مه‌ کوردا خزینه
 د جیهانی دا وه‌ک وتی نینه

گازی نه که

گازی نه که، دلبره را من، گازی نه که
 دلّی ره بن، دلبره را من، ژ خه و رانه که
 کانیتت زه لال، فه له کان من، شیلی نه که
 ده خل و دانی، نازدارا من، تیکه له نه که
 باغی گولا، چاف ره شا من، خراب نه که
 روژا رو هن، فه نارا من، تاری نه که
 دلّی ره بن، ره وشه نا من، جه نجر نه که
 بره و چافا، خاما من، تور ره ش نه که
 نه و زاروکی، تیر نه خاری، شیرفه نه که
 ده ری خانی، ل چ به کروکا توفه نه که
 کورته کی ئال، نیرگزا من، قه دقه د نه که
 باری سفق ل سهر پشتا من گران نه که
 دوعا بکه، مریدا من، به تال نه که
 ل سهر گوری من، هیقیدارم، روینه خاری
 گری نه که، گری نه که، گری نه که

کچا کوردی

ئه ز کچکا دهوکی مه
 یا ب کراس و له وهندی مه
 ل دیلانی ئه ز پهری مه
 ل گهرماقی ئه ز بالافی مه
 ل گری باسی روینشتی مه
 ده لالم که س وهک من نینه
 به ژن و بالا من زهیتینه
 به رو بهرسینگا تو بینه
 ئه ز کچکا ئامیدی مه
 ره وشا ئه فی ملله تی مه
 وه ره تو ل مالا من روینه
 قه درو قیমে تی تو بینه
 ل سه روکانی ئه ز حوری مه
 ل ریباری ئه ز سپرانچی مه
 ل سیلاقی ئه ز داوه تی مه
 ل دیلانی یا ل سهر چه مکی مه
 ئه ز کچکا ئاکره ی مه
 به ژن و بالی سویریچی مه
 چاف ره شم ئه ز یا ههرکی مه
 سور و سپی مه زیباری مه

تو بو من بتنی حه لال
 بهیله دینی به تال
 که چکن شیر و شه کری
 بی زه رهری بی غه دری
 هم نه نیسی هم سه بری
 ماچه ک ته ل من نه زری
 نا که چکا ل ناف ره زی
 تو بوچی یا ب له ز و به زی
 وه ره بچین لدویف په زی
 دلّی من بوته گزی
 نا که چکا لیف خونا ف
 بیه نا مه مکین ته گولا ف
 بو دایکا ته سه د سلا ف
 و باری هه سپه ک دراف

فه قیری کوردستانی

ئه ی فه قیری فی گوندی
 بوچی تو یی بیده نگی
 گازی که ب هه می ده نگی
 مری یا راکه ب وی ده نگی
 مال خراب کر ل لیوایی
 دیفرا گه را مالتایی
 ل بهر دیواری ته کیایی
 تو که تیه وی به لایی
 فه قیری کر بیده نگی
 کورسی دانا بقی ره نگی
 بو مه سئولی و چه له نگی
 فری وه کی فولنگی
 مه سئولی خودان غیره ت
 ل فه قیری کره هزره ت
 قه سر و قوسیر و ده وله ت
 دوعا لی بینه نه عله ت
 مه سئولی کر ته کبیره
 دگه ل ره شهک و عه شیره
 بگرن ئه وی ئیخسیره
 گونه هکاره فه قیره
 فه قیر کره زیندانی
 عه یال که ته کولانی
 گازی که کره جیهانی
 فه قیر مر ل کوردستانی

هه قالا من

چاقیت ته ههردوو دلبهری
 جهرگی من دا بهر خه نهجهری
 بهژنا زراف پرچا بهلاف
 ئەز بهردامه ناف سى په لى
 لیقیت زراف ده قى ب گولاف
 ئەز کوشتم وان، رهنگ ئەسمه ری
 برهیت زراف لیقیت ب خوناف
 ئەز گریدام لبن په نهجهری
 چاقیت زهلال بهژنا دهلال
 بهرزه کرم ل قى مه جهری
 کلئ چاقیت جان ئەسمه ری
 نژیک کرم ژ بى وه غه ری
 سور و سپی ههردوو روویا
 دین کرم ئەز، یار هاجه ری
 ههردوو سیقیت ل سهر سینگی ته
 ژئ دهین بیهنا ئەمبه ری
 دهما تاڤا سپیدئ د هه لیت
 خوناف دگريت وئ نه فه لئ
 یاری، خالا ل سهر سینگی
 ته ناگر بهردا من دلبه ری
 چاف غه زالی ئەنى ده قى
 هه قالا من یار کوچه ری

یارا من

لیقیت ته یاری د زرافن
 رهنگی روی یا گول هه نارن
 چاقیت یاری درو ئەماسن
 ژ دهستا دهین گوستیل و بازن
 زیر و زیشی تبالا دخازن
 کارئ ته کورته ک کراسن
 ل جهمالا ته چ جار نابن
 روژئ سهد لاوک دخازن
 دهما یارا خو ئەز دینم
 قههرو کولا فه دره قینم
 دهشت و چیا ئەز د هه لینم
 زیر و زیشا ئەز ژئ دینم
 دا بو یارا خوب فه هینم
 و د گه رده نا وئ ب ئالینم

ل کانی زهرکی تو من بینه
 جان و شیرین وهک من نینه
 بهژن زراف رهنگ خه مری مه
 لیف شه کر و هنگینه
 ئەز کچکا بهرواری مه
 خودان خالا ل سهر سینگی مه
 چاقین من ئەسمانی شینه
 گول چیچه کا ناف باغی مه
 بهرواری مه خومالی مه
 ژ باب و باپیرا ئەسلی مه
 خودانا کانیت ته زی مه
 ئەقیندارا وهلاتی مه
 ئەز کچکا زاخوی مه
 خودان شالا مه ره زی مه
 جانم ئەز شه رنه خی مه
 دگهل لاوئ خو بی که یفی مه
 ئەقیندارا خابیری مه
 ده لالم ئەز می مالکیمه
 ئەقرو ئیقاری من بینه
 سهیرانی ل ناشئ چه می مه
 ئەز کچکا سیمیلی مه
 کوچه رم ئەز هاجانی مه
 کوردم ئەز مللی مه
 ئەز بو لاوکئ مه عده نی مه
 سحاری ئەز ل بهر په زی مه
 گه ر بو ئیقار ئەز بیری مه
 وه ره دهشتئ تو من بینه
 ئەسمه رم ئەز وهک حوری مه

دلن نه یارا د په قینم
 نه ز عا شم هار و دینم
 یارا من چویه فان ملا
 دا ب جه مینیت قهفته ک گولا
 کهزی بهردانه سهر ملا
 دگهل ئالاندن دهستکهک گولا
 ل بهر ئاوازیټ چهنه د بلبلا
 دا ب ره قینیت خه ما ژ دلا
 جانا من نه ز کوشتم بلا
 دلن من دانا سهر په لا
 یارا خو من یاره فاندی
 ژ کورو بابا من یا ستاندی
 وهک کوترکی من فراندی
 ل دول و چیا من گیراندی
 ب ههردوو چاڤا من هواندی
 نه رشتی کیسرای من شه لاندی
 رستکهک دوورا من فه هاندی
 ل به ژنا یاری من ئالاندی
 نه ری یارا من حوری
 به ژن دارا شهنگه بی
 تو سور گولی ئوسمانی
 گه لهک جانی چل کهزی
 خه م ره قینی رهنگ خه مری
 نه سمه را من وهی پیری

لیف قورمزی روی قودی
 خه م ره قینی به هدینی
 حالی مه فه قیری کوردستانی
 حکومت و په رله مانی کورد چ که سپ نین
 ژ مالی فه قیرا نه و پاره ی د جه مین
 سوپهر و چامپو و شه به حا پئ دئین
 پارچین نه ردی ب دهستخوڤه دئین
 دیوارین بلند لدوور دوه رین
 برکیټ مه له فانی تیدا دروین
 ههکو لیژنا خرابکرنی ژی دروین
 دهستی خو د قه له می دوه رین
 نه و فه قیری بتنی لهر سینگی خوه دین
 لهوا هه می وه خا کورد ره نگی
 وهختی مالیت فه قیرا ب سه رتیکدا دئین
 ب ههردوو له وه ندیا خوه د هه ژین
 ده هول و زورنا دگهل خوه د ئین
 شهل و بندوزه را ژی د ره قسین
 چاوا دبوریت نه ف دنیا یه
 به حره گه لهک بی وه فایه
 فه قیر تیدا یئ هندایه
 برکیټ مه له فانی تیدا دروین
 جاهلی وی نه و سه یدایه
 فه لهک دهوره بو که سی نه مایه

- په راویز:

۱- نه فه ژی ټیک ژ شاعرین کلاسیکین بامهرنن، له مخابن تا نوکه چ شعری خوه ل چ جهان بلاف نه کرینه و د په رتوکا خوه یا شاعرین بامهرنن، کو (۱۱) شاعرین کلاسیک بخوه فه گرتیوون، من هیچ ئامازه پینه دایه و قئ دووماهیئ نه ز ئاگه هدار بوومه، کو هندهک شعری نه بلافکری هه نه و دیسان (فه خری بامهرنن) ژی ټیک ژ وان شاعرین به رزه یه، کو ب تن شعره کا وی د ناف دهستخه ته کیدا ل بهر دهستی منه، له ژ بهر نه بوونا چ ژیدهران بو دیفچوونئ ل ژین و ژبارا وی، نه ز نه شیپام مفای ژئ و بهر بگرم و تا دیفچوونئ زنده تر بو بکه م.

۲- هوزانقانی به نیاس ب (بابئ ته و فیقی)، خه لکن گوندئ بامهرنن یه ژ به مالا شیخین ته ریه تا نه قشه به ندی یه، نازناقئ وی یئ شعری (عه بدئ خودئ) یه، هه ر وه کو د مالکین دووماهیئ یین هوزاتین خوه دا، خوه پئ دده ته نیاسین. چهنه دین شعر ل پاش خوه هیلاینه و د په رتوکا (شاعرین بامهرنن) دا هاتینه بلافکرن و عه بدولا نه قشه به ندی ل ساللا ۱۹۲۷ ز ل گوندئ بامهرنن ژ

دایک بوویه. ټیک ژ شعری وی ب نافئ مرنا کورئ (ئه حمه دئ نالبه ند)، کو شعره کا جوانه و نقیسه ر (ساق به هانه ددین ئامپدی) د په رتوکا خوه دا (هوزانقانیټ بامهرنن) ل سه ر نافئ ئه حمه دئ نالبه ند به لافکروبو و له پشتی دیفچوونئ دهر که فت یا عه بدولایه نه یا نالبه ندییه هه ر وه کو ئیشاره ت پنه اتیه دان.

۳- په ره گرافه ک ژ شعرا ره ساټا کورئ نالبه ندی کو (عه بدولا مه لا حه سن نه قشه به ندی) نقیاسی:

مرنا کورئ (ئه حمه دئ نالبه ند) (۱۹۷۰/۹/۵ مووسل)
 مر کورئ من سوت دلن من شکه ست ملن من، ژ بهر کورئ خاف بو پئ من، چوو روحا من، وهی به لا من، کور مری کور کولیلک بو، ته ر و شوین بو، باکئ هوین بو، لسه ر دلی نه و روناهی، نه و بیناهی، نه و سیناهی، چوو فری چافئ تاری، شین و زاری، دین و هاری، نه ولی مه ست و دینی گاف و حینی ب شه ف و وژ، تازی و گری یا خودئ من، تو روحا من، پاش کورئ من، وه رگری